

KARAVANKE@PRIHODNOST.EU

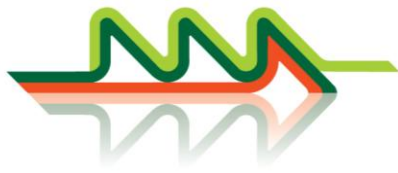
GOSPODARJENJE Z NARAVO V EVROPSKI REGIJI PRIHODNOSTI
NATURBASIERTE WIRTSCHAFT IN DER EUROPÄISCHEN ZUKUNFTSREGION

KARAWANKEN@ZUKUNFT.EU

Strategija za ohranjanje narave in območij Natura 2000 na območju Belske Kočne

Februar 2012

Strategija za ohranjanje narave in območij Natura 2000 na območju Belske Kočne

Vodja projekta:

Dr. Hanns Kirchmeir
E.C.O. Institut für Ökologie, Celovec

Avtorja:

DI Tobias Köstl MSc
E.C.O. Institut für Ökologie, Celovec

Dr. Hanns Kirchmeir
E.C.O. Institut für Ökologie, Celovec

Februar 2012

KAZALO

1.	Uvod	4
2.	Zgledi	5
2.1.	Vizija	5
2.2.	Zgledi	5
2.2.1.	Kmetijstvo	5
2.2.2.	Gozdarstvo	5
2.2.3.	Lovstvo	6
2.2.4.	Turizem	7
2.2.5.	Varstvo narave	7
2.2.6.	Regionalni razvoj	8
2.2.7.	Mobilnost	9
3.	Izvedba	10

1. UVOD

V okviru projekta »karavanke@prihodnost.eu - gospodarjenje z naravo v evropski regiji prihodnosti, ki poteka v okviru Operativnega programa Slovenija Avstrija 2007-2013, se je izdelala strategije za ohranitev narave in območij Natura 2000 na območju Belske Kočne. Ta strateška naloga je bila izdelana v tesnem sodelovanju s projektom NATREG (MANAGING NATURAL ASSETS AND PROTECTED AREAS AS SUSTAINABLE REGIONAL DEVELOPMENT OPPORTUNITIES).

586 ha veliko območje Belske Kočne je bilo razglašeno za naravovarstveno območje že leta 1959. Ob pristopu k EU je sledilo imenovanje po smernici 79/409/EWG (smernica o varstvu ptic) ter smernici 92/43/EWG (smernica FFH) kot območje Nature 2000.

V zadnjih letih se je osnovni koncept varstva narave temeljito spremenil. Namesto da bi varovana območja »polagali« čez regije, ne da bi v zadostni meri vključili lastnike in gospodarje zemljišč, danes razvijamo holistične razvojne koncepte, tako tudi na območju Nature 2000 Belska Kočna. Cilj je, da bi z vključevanjem regionalnih deležnikov kot so gozdarstvo, kmetijstvo, turizem, regionalni razvoj, varstvo narave in lovstvo razvili dolgoročno učinkovit in samonosni model, katerega osrednji pomen je ohranitev narave. V regiji že prevladuje zelo pozitivna osnovna naravnost do tém kot so uravnavanje obiskov, novi prometni koncepti, vzdrževanje pohodnih poti, kot tudi do tega, da območja ne bi naredili še bolj dostopnega. Pomembno vlogo igra »moč izžarevanja« območja kot osrednji pojem. Obiskovalce naj bi iz varovanega območja usmerjeno vodili v za to predvidene objekte, kjer je mogoče obiskovalcem doživetje narave predstaviti z bogato ponudbo informacij, ne da bi zato morala plačati narava. Tu se je za zelo primerno izkazalo načelo »lonca z medom«, kjer naj bi nagrade in spodbude zamenjale stari način s prepovedmi in kaznimi.

2. ZGLEDI

2.1. Vizija

Kot najmanjši skupni imenovalec vseh deležnikov se je po številnih pogovorih izkristalizirala "moč izžarevanja" naravnega bisera Belske Kočne. Skupni cilj naj bi bil varovati zavarovano območje, kolikor se le da, vendar z namenom tako povečati ustvarjanje vrednosti v regiji. To naj bi se prenašalo in sporočalo tako navznoter (spoštovanje vrednot domovine) kot na zunaj (vključevanje obiskovalcev).

2.2. Zgledi

2.2.1. Kmetijstvo

Kmetijska raba v območju je omejena na manjše planinske pašnike v bližini meje. Cilj je ekstenzivno in trajnostno ohranjanje gospodarjenja. Ohranitev planin je zelo pomembno tako s krajinsko-estetskega kot z naravovarstvenega vidika. Na splošno je treba stremeti po blagem in ekstenzivnem gospodarjenju z zelenimi površinami. Tu je mogoče oblikovanje volje pri gospodarjih podpreti s finančno nadomestilo zaradi manjšega pridelka ali zaradi težjega gospodarjenja.

Poseben poudarek je treba dati čebelarstvu kot obliki kmetijske rabe. Življenjski prostor pasme čebele *Apis mellifera carnica* (kranjska čebela) služi vzreji in tako pomembno prispeva k ohranjanju stare, domače čebelje pasme in naj se kot tak ohrani tudi naprej.

2.2.2. Gozdarstvo

Z naravovarstvenimi cilji je mogoče uskladiti tudi ekstenzivno in trajnostno gozdarstvo. Z namenskimi ukrepi, npr. v okviru gozdno-okoljskih ukrepov, je mogoče izboljšati kakovost gozdnih življenjskih prostorov za ogrožene živalske vrste. V skupnem konceptu je treba upoštevati tudi ne-lesne proizvode gozda ("non-timber products"), katerih kakovost in proizvodni potencial je tesno prepleten z načinom gospodarjenja. Izmenjava informacij in izkušenj s slovenskimi sosedi skriva velik potencial za izboljšanje skupnega stanja na obeh straneh.

Kot dolgoročni cilj je mogoče imenovati vračanje gozdarsko izrazito preoblikovanih pretežno smrekovih sestojev v naravnim podobne bukove ali bukovo jelove sestoje. Tudi tu bi bilo finančno nadomestilo zaradi oteženega gospodarjenja ali zaradi primanjkljaja pri dobičku primerno sredstvo za podporo gospodarjem. Učinkovite instrumente predstavlja podpora v okviru različnih naravovarstvenih programov, na primer pogodbeno varstvo narave. Znotraj GRZS deluje tudi Komisija za reševanje iz plazov, ki vodi različne tečaje in sistematično usposabljanje lavinskih psov in njihovih vodnikov, kar obsega vsaj dva vikenda letno.

2.2.3. Lovstvo

Lovstvo je ena najstarejših oblik gospodarjenja in obenem nosilec izročila ter v območju trenutno ne predstavlja posebnega spornega potenciala pri naravovarstvenih ciljih. Lovski upravičenci in izvajalci lova kažejo visoko stopnjo pripravljenosti za odgovornost ter odlično poznavanje narave in so pomembni partnerji v varstvu narave. K trajnostnemu gojenju divjadi sodi tudi sodelovanje in usklajevanje lovskih interesov s slovenskimi sosedi, saj so mnoge živalske vrste čezmejne. V regiji vlada pozitivno vzdušje in pripravljenost za sodelovanje v prihodnjih lovsko gospodarskih raziskovalnih projektih.

2.2.4. Turizem

Regija ima s svojo nedotaknjeno in divjo krajino velik kapital privlačnosti, ki ga je treba upravljati premišljeno. Turizem je močna gonilna sila celotne regije, ki lahko izjemno poveča tako ustvarjanje vrednosti kot nadregionalno dožemanje. Pot do tja vodi čez premišljen sistem vodenja obiskovalcev, ki bo po eni strani omogočal ljudem intenzivno srečanje z naravo, po drugi strani pa zagotovil naravi dovolj prostora, kjer bodo ostale površine prvobitne in nedotaknjene.

To srečanje z naravo obenem nudi naravovarstvenim deležnikom možnost posredovanja okoljskega izobraževanja in senzibilizacije javnosti na lahko zapomnljiv, a vendar blag način.

2.2.5. Varstvo narave

Na pobočjih Karavank ter v regijah ob njihovem vznožju so nekateri najdragocenejših naravnih zakladov Avstrije. Pestrost zaščitene rastlinskih in živalskih vrst ter redkih življenjskih prostorov dopolnjuje znatno število endemitov. Za izvajanje učinkovitega varovanja narave je bila najprej izvedena analiza stanja zaščite potrebnih dobrin. Tako izdelani pregled pojavljajočih se živalskih in rastlinskih vrst je treba dopolniti s podatki o velikostih in spremembah populacij, da bi lahko tako ocenili učinke različnih ukrepov.

Varstva narave ne smemo več izvajati izolirano, temveč je treba v tesni povezavi z regionalnim razvojem, javnim delom in turizmom izdelati celovite rešitve. Tudi z interdisciplinarnimi pristopi je mogoče dolgoročno zagotoviti javno dožemanje in sprejemanje naravovarstvenih vprašanj.

Zaželeno bi bilo, da se uveljavi naravi prijazno gospodarjenje z gozdom v trenutno gozdarsko izrazito preoblikovanih predelih dna dolin in vznožij pobočij gospodarskega gozda.

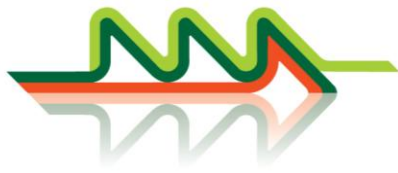

2.2.6. Regionalni razvoj

Osrednji pomen za ohranitev regije so njeni prebivalci, ki živijo, delajo in gospodarijo v regiji. Pri tem je odločilen razvoj celostnih konceptov. Osnovo za dolgoročni obstoj podeželskih struktur predstavljajo delovna mesta, šole in drugi izobraževalni centri, oskrba, zdravstvo ter decentralizirana preskrba z energijo in vodo.

Ker je ta osnova za uresničevanje vseh ostalih zgledov in je tako nujno potrebna, je treba sem usmeriti največ pozornosti.

2.2.7. Mobilnost

Da bi spodbudili večjo privlačnost območja, se je porodila zamisel za razvoj prometnega koncepta. Močnejše povezave s Slovenijo naj bi dosegli z izboljšavo prelazov in mejnih prehodov. Nadalje naj bi transportni sistem, zasnovan na namenskih prevozih ("shuttle-service"), omogočil mobilnost brez avtomobilov. To omrežje naj bi v optimalnem primeru vključevalo tudi najbližje glavne prometne stične točke kot so železniške postaje in letališča.

Organizacijski del bi lahko uredili z regionalno, k javnosti usmerjeno paleto ponudbe s pomočjo osrednjega spletnega mesta. To turistično stičišče mora biti tudi geografsko umeščeno v srce regije.

3. IZVEDBA

Konkretna izvedba posameznih zgledov/modelov poteka po načrtu upravljanja za varovano območje Belske Kočne.